

Handläggare
Westerling Johan

Datum
2017-08-31

Diarienummer
UBN-2017-3899

Utbildningsnämnden

Uppföljning skolklagomål och anmälan av kränkande behandling första halvåret 2017

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att lägga rapporten ”uppföljning av skolklagomål och anmälan om kränkande behandling till huvudman” till handlingarna.

Bakgrund

Enligt rutinerna för skolklagomål och anmälan om kränkande behandling vid kommunal verksamhet ska en uppföljning göras till nämnd två gånger per år eller när nämnden så begär. Föreliggande rapport innehåller en uppföljning av skolklagomål och anmälan om kränkande behandling för första halvåret 2017.

Föredragning

I rapporten redovisas skolklagomål och anmälan om kränkande behandling till huvudman för perioden 1 januari-30 juni 2017. För skolklagomål som inkommit under perioden kan inga större skillnader konstateras jämfört med andra halvåret 2016 varken vad avser antal eller berörda områden. För antalet anmälningar om kränkande behandling till huvudman har en liten ökning skett jämfört med andra halvåret 2016. Ökningen återfinns i gymnasieskolan. Förklaringar till ökningen kan vara ökad kunskap om skyldighet att anmäla och att skolor förändrar organisering och systematisering av arbetet med rutinerna att anmäla kränkande behandling till huvudmannen.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Uppföljning skolklagomål och anmälan om kränkande behandling till huvudman januari-juni 2017

2017-08-30

Innehållsförteckning

Skolklagomål.....	3
Redovisning av skolklagomål 2017-01-01-2017-06-30.....	3
Bemötande (8 ärenden)	4
Elevresor (4 ärenden)	4
Information (5 ärenden).....	4
Lokaler och miljö (8 ärenden).....	4
Trygghet (9 ärenden).....	4
Placering (6 ärenden).....	4
Utbildningens genomförande (41 ärenden).....	4
Övrigt (33 ärenden)	4
Sammanfattning.....	4
Anmälan till huvudman angående diskriminering och kränkande behandling	5
Regelverk	5
Redovisning av anmälan till huvudman angående kränkande behandling 2017-01-01-2017-06-30 ..	6
Förskola.....	6
Grundskola, fritidshem och gymnasieskola	6
Könsuppdelad statistik	7
Anmälan till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet.....	8
Definitioner och innebörden av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	8
Diskriminering.....	8
Trakasserier	8
Kränkande behandling.....	8
Mobbning	9

Skolklagomål

I Skollagens 4 kap. 8 §, Kvalitet och inflytande, regleras att huvudmannen ska ha rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Huvudmannen bestämmer hur klagomålshandlingen ska organiseras och hur information om klagomålsrutinerna ska lämnas.

Redovisning av skolklagomål 2017-01-01-2017-06-30

Översikt inkomna skolklagomål, antal per kategori 2017-01-01-2017-06-30

Skolform	Antal	Bemötande	Resor	Info	Lokaler	Trygghet	Placering	Utb. genomförande	Övrigt
Förskola	34	2	0	0	6	5	2	14	5
Förskola (F)	10	1	0	0	0	1	0	6	2
Grundskola	56	5	4	5	2	3	4	17	16
Grundsärskola	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grundskola (F)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fritidshem/ klubb	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Gymnasieskola	13	0	0	0	0	0	0	4	9
Förvaltning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	114	8	4	5	8	9	6	41	33

För handläggning av skolklagomål finns rutiner framtagna. Under perioden inkom 114 skolklagomål, av dessa är 48 stängda och avslutade. När det gäller redovisning av kön är merparten av klagomålen generella och omfattar många elever eller så saknas informationen. För de ärenden som är möjliga att kategorisera utifrån kön rör 29 av ärendena rör pojkar, 14 rör flickor.

Översikt inkomna skolklagomål, antal, avslutade och uppdelade på kön 2017-01-01-2017-06-30

Skolform	Antal	Varav stängda	Flicka	Pojke	Grupp
Förskola	34	16	3	8	18
Förskola (F)	10	0	0	2	8
Grundskola	56	26	9	15	30
Grundsärskola	0	0	0	0	0
Grundskola (F)	0	0	0	0	0
Fritidshem/klubb	1	0	0	1	0
Gymnasieskola	13	6	2	3	8
Förvaltning	0	0	0	0	0
Totalt	114	48	14	29	64

För periodens registrerade klagomål har följande kategorier använts:

Bemötande (8 ärenden)

Ärendena som rör bemötande handlar till största delen om brister i bemötande mellan elever och mellan medarbetare och elever. Det kan även handla om brister i bemötande mellan medarbetare och vårdnadshavare. Även generella klagomål om klimatet i skolan återfinns i kategorin.

Elevresor (4 ärenden)

Ärendena säkerhet vid skolresor, brister i rutiner och om organisering av skolskjutsar.

Information (5 ärenden)

Under kategorin kan ärendena främst handla om kommunikation mellan hem och skola. Exempelvis missförstånd och brister i rutiner, missad information och synpunkter på skola24.

Lokaler och miljö (8 ärenden)

Ärenden rör skolors ute- och inommiljö. Områden som berörs är värme, ventilation, underhåll och städning i inommiljön. När det gäller utemiljö handlar det om utformning och säkerhet samt städning och underhåll.

Trygghet (9 ärenden)

Ärendena handlar om skolans rutiner för hantering av kränkande behandling och brister i att skapa en trygg miljö för barn och elever.

Placering (6 ärenden)

Ärendena rör synpunkter på skolvalet 2017. Synpunkter som framkommit är konsekvenser och hantering av begreppet relativa närhetsprincipen. Ärenden handlar om konsekvenser av platsbris i förskolan samt antagning av nyanlända.

Utbildningens genomförande (41 ärenden)

Områden som berörs inom kategorin är rätt till stöd för elever. Flera synpunkter handlar om det. Ett annat frekvent område som återkommer är kompetens hos personal och organisering av verksamhet, personalomsättning och ledningsfrågor. Det kan till exempel handla om sammanslagning av klasser och brist på vikarier. Andra exempel är synpunkter på möjlighet till språkval och hur generellt hur skolornas syn på idrott. I förskolan nämns stora barngrupper, samt rutiner kring hygien och säkerhet. Sammanfattningsvis handlar skolklagomål inom kategorin om utbildningens kvalitet och dess konsekvenser för medarbetare, barn/elever och vårdnadshavare.

Övrigt (33 ärenden)

Ärendena under övrigt är ofta av mer generell karaktär. Det kan handla om underlag för stora beslut, syn på planering av skolverksamhet i stort och skillnader i möjligheter mellan olika skolformer. Ärendena kan även vara mycket specifika som avgifter i skolan, regler runt lov och ledighet eller regler vid flakåkning i samband med studentexamen.

Sammanfattning

För skolklagomål som inkommit under perioden kan inga större skillnader konstateras jämfört med andra halvåret 2016 varken vad avser antal eller berörda områden.

Anmälan till huvudman angående diskriminering och kränkande behandling

Regelverk

I ärenden avseende kränkande behandling tillämpas 6 kap. och 26 kap. i skollagen. Alla barn och elever har rätt att utvecklas i en trygg miljö och bemötas med respekt. Kränkande behandling är handlingar som kränker barns eller elevers värdighet. Kränkningar kan bestå av till exempel nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar. Kränkningar kan även bestå av utfrysning eller hot. De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Enligt skollagen ska huvudmannen se till att skolan bedriver ett målinriktat arbetet för att motverka kränkande behandling av barn och elever. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i skolan är skyldig att anmäla detta till rektor. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Skolans personal är skyldig att motverka att kränkande behandling uppkommer och, om så ändå sker, se till att den upphör. Skolan ska ta varje uppgift eller annan signal om kränkande behandling på allvar och utreda vad som ligger bakom. Utredningens omfattning är beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. Om utredningen visar att kränkande behandling förekommer ska skolan sätta in de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta kränkningar. För att försäkra sig om att åtgärderna ger resultat ska åtgärderna följas upp och utvärderas. Om det vid uppföljningen visar att kränkningarna fortfarande pågår ska nya eller kompletterande åtgärder vidtas för att kränkningarna ska upphöra. Enligt skollagen ska alla skolor upprätta en plan för arbetet mot kränkande behandling. Planen ska innehålla en beskrivning av skolans arbete med att motverka kränkande behandling. Planen ska bygga på en kartläggning som identifierar riskområden. I arbetet med planen ska barn och elever vara delaktiga. Planen ska utvärderas kontinuerligt. Den 1 januari ändrades reglerna i diskrimineringslagens kapitel 3. Ändringarna ställer krav på skolorna att arbeta med aktiva åtgärder med syfte att förebygga och motverka diskriminering. Alla diskrimineringsgrunder omfattas. Det tidigare kravet på att utarbeta en plan ersätts med ett allmänt skriftligt krav på dokumentation av arbetet. Dokumentationen ska innehålla en redogörelse för den undersökning av risker och hinder och analys som gjorts, liksom de förebyggande och främjande åtgärder som har vidtagits eller planeras. Uppföljning och utvärdering ska också ingå i dokumentationen. För att underlätta skolans arbete att uppfylla de nya förändringarna har förvaltningen uppdaterat mallen – plan mot diskriminering och kränkande behandling. Mallen är förändrad utifrån de ändringar som görs i lagen. Då Skolverket arbetar med att uppdatera deras allmänna råd i frågan kan eventuella justeringar bli aktuella under läsåret 16/17.

Redovisning av anmälan till huvudman angående kränkande behandling 2017-01-01-2017-06-30

Utbildningsförvaltningen har rutiner för handläggning av anmälan om kränkande behandling vid kommunala skolor. Under perioden 2017-01-01 till 2017-06-30 gjordes totalt 637 anmälningar om kränkande behandling till huvudmannen. Av dessa gjordes 9 av förskolor, 589 av grundskolor, 16 av fritidshem och 23 av gymnasieskolor. Av de 637 anmälningarna är 503 stängda.

Översikt inkomna anmälningar angående kränkande behandling 2017-01-01 – 2017-06-30

Skolform	Antal	Stängda
Förskola	9	8
Grundskola	589	464
Fritidshem/klubb	16	12
Gymnasieskola	23	19
Totalt	637	503

Förskola

7 förskolor har anmälts – 1 anmälan/skola, två förskolor med 2 ärenden.

Antalet anmälningar från förskolan är något fler jämfört med andra halvåret 2016. Flertalet av anmälningarna handlar om incidenter mellan barn, anmälningarna görs både av förskolan och av vårdnadshavare.

Grundskola, fritidshem och gymnasieskola

Antal anmälningar är något fler än under andra halvåret 2016. En förklaring kan vara ökad kunskap om skyldighet att anmäla genom uppdaterade rutiner för förvaltningen. Ytterligare en förklaring kan vara att skolorna har organiserat och systematiserat arbetet med att arbeta med förvaltningens rutiner att anmäla kränkande behandling till huvudmannen. Utbildningsinsatser har genomförts för ledning av samtliga gymnasieskolor. Fler insatser är planerade under hösten 2017.

51 grundskolor gjorde 589 anmälningar, 8 fritidshem gjorde 16 anmälningar och 8 gymnasieskolor gjorde 23 anmälningar.

När det gäller anmälningarnas fördelning över antalet anmälningar per grundskola gjorde 31 olika skolor 1-10 anmälningar, 13 skolor gjorde 11-20 anmälningar, 2 skolor gjorde 21-30 anmälningar och 5 skolor gjorde över 30 anmälningar.

När det gäller anmälningarnas fördelning över antalet anmälningar per gymnasieskola gjorde 7 olika skolor 1-10 anmälningar och 1 skolan gjorde 11-20 anmälningar.

Den allra vanligaste anledningen till anmälan är incidenter mellan elever och i de allra flesta handlar fysiska och verbala kränkningar.

Könsuppdelad statistik

Från 2015-07-01 har anmälningssärenden som kommit in kategoriserats utifrån vilka som utsatts för kränkning och vilken eller vilka som utsätter. Av de 637 ärendena som registrerats under aktuell period har de varit möjligt att kategorisera 614 ärenden. Förklaringen till differensen är att uppgifter om kön och riktning saknats i dokumentationen. Av de 614 ärendena berör 191 stycken flickor och 339 stycken pojkar. 84 ärenden rör grupp elever. För de ärende där flickor är utsatta för kränkande behandling är det i de flesta fall en grupp eller en pojke som utsätter. I 4 % av ärenden där en flicka utsatts är det från en lärare eller annan personal. Även för pojkar som utsatts för kränkningar är det i de flesta fall en pojke eller en grupp som utsätter. I 6 % av ärendena där en pojke utsätts är det från en lärare eller annan personal. Det bör förtydligas att kategoriseringen inte innebär en bedömning av vad som skett och om kränkning konstaterats eller inte.

Diagram över vem/vilka som utsätter flickor för kränkande behandling

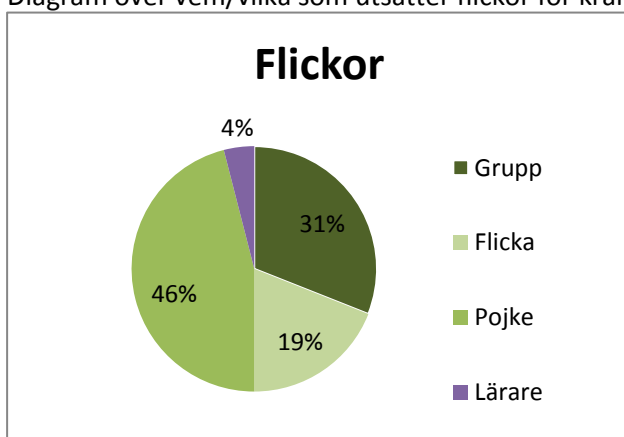
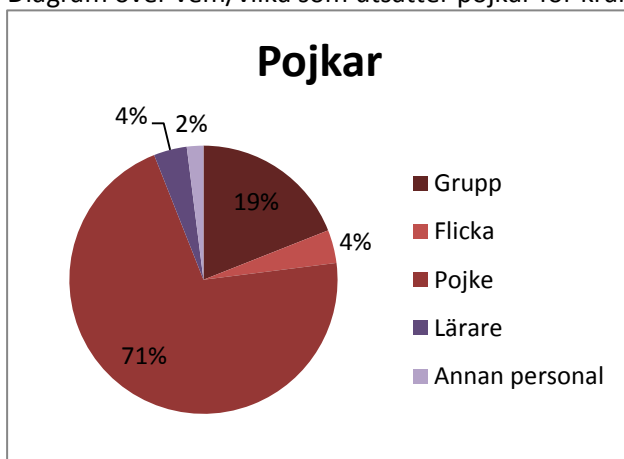

Diagram över vem/vilka som utsätter pojkar för kränkande behandling

Anmälan till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet

Under perioden inkom 73 anmälningar till myndigheten. Av dessa är 63 stängda och 10 pågående. Anmälningarna rör kränkande behandling, men även elevers rätt till stöd i undervisningen. I 12 ärenden riktar Skolinspektionen kritik mot huvudmannen.

Översikt anmälningar till Skolinspektionen samt Barn- och elevombudet 2017-01-01-2017-06-30

Skolform	Antal	Stängt	Kritik ja
Förskola			
Grundskola	46	39	6
Grundsärskola			
Gymnasieskola	6	6	1
Gymnasiesärskola			
Förskola (F)			
Grundskola (F)	15	12	2
Gymnasieskola (F)	6	6	3
Summa	73	63	12

Definitioner och innebörden av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Diskriminering

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller bristande tillgänglighet. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. Diskrimineringslagen innehåller även ett förbud mot sexuella trakasserier.

Trakasserier

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller bristande tillgänglighet. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet.

Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och internet. Trakasserier och kränkande behandling kan t.ex. uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysisk våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Mobbning

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Källa: Skolverket (2014): Allmänna råd arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, s. 8-9.